

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/46/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116224416
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2116224416.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobcov: 1/ N. Z., nar. XX. Y. XXXX, trvale pobytom U. ulica XXXX/XX, O. a 2/ W. P., nar. X. B. XXXX, trvale pobytom O. XX, O. - T., obaja zastúpení advokátom: JUDr. Dušan Slanina, so sídlom Kollárova 34, Trnava, proti žalovanému: Y. P., nar. XX. T. XXXX, trvale pobytom O. XX, O. - T., zastúpený splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária Michal Polák - advocati s.r.o., so sídlom Panenská 24, Bratislava, o vydanie daru, odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 19. júna 2019 č.k. 19C/235/2016-194 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo veci samej (výrok I.) p o t v r d z u j e a v časti trov konania (výrok II.) m e n í tak, že žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100%.

II. Žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č.k. 19C/235/2016-194 z 19. júna 2019 v spojení s opravným uznesením č.k. 19C/235/2016-208 z 3. septembra 2020 súd prvej inštancie výrokom I. určil, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3/8 na nehnuteľnosti - rodinnom dome so súpisným číslom XXXX stojacom na parcele č. 944 registra „C“ vedenom katastrálnym odborom Okresného úradu Trnava na LV č. XXXX pre katastrálne územie T., obec O., okres Trnava a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1 na pozemkoch parc. č. 944 registra „C“, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 269 m² a parc. č. 945 registra „C“, druh pozemku: záhrady o výmere 201 m² vedených katastrálnym odborom Okresného úradu Trnava na LV č. XXX pre katastrálne územie T., obec O., okres Trnava, ktoré boli darovacou zmluvou z 9. apríla 2015 darované Y. P., rod. P., nar. XX. T. XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvale pobytom O. XX, XXX XX O. - T., patrí do dedičstva po poručiťke T. P., rod. U., nar. XX. H. XXXX, zomrelej XX. T. XXXX, naposledy pobytom O. XX, O. - T., XXX XX a výrokom II. rozhodol, že žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok spoločne a nerozdielne na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Právne svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 630 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 470 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „CSP“). Vecne dôvodil, že pôvodná žalobkyňa ako matka žalovaného ako aj žalobcov 1/ a 2/ darovala žalovanému darovacou zmluvou z 9. apríla 2015 časť svojho podielu na nehnuteľnosti - rodinnom dome súp. č. XXXX, parc. 944 a celý podiel na nehnuteľnosti parc. 944 a parc. 945, ďalšími spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností sú žalobcovia 1/ a 2/. Pôvodná žalobkyňa vyzvala žalovaného písomnou výzvou z 18. novembra 2015 (doručenou žalovanému 27. novembra 2015) na vrátenie daru z dôvodu, že tento svojim správaním voči pôvodnej žalobkyňi hrubo porušuje dobré mravy. Súd zistil, že už v čase uzatvorenia darovacej zmluvy boli vzťahy

medzi daryňou ako pôvodnou žalobkyňou a obdarovaným ako žalovaným konfliktné. V predmetnej nehnuteľnosti títo spolu žili od roku 2003, kedy sa žalovaný spolu so svojou manželkou nasťahovali k pôvodnej žalobkyňi, svojej matke s jej privolením. Vzťahy boli usporiadané do momentu, kedy sa do domu nasťahoval ďalší syn žalobkyne - žalobca 2/, ktorý podľa žalovaného nadmerne požíval alkohol a na matku mal negatívny vplyv. Súd prvej inštancie dal za pravdu pôvodnej žalobkyňi, a naopak, neuveril žalovanému, pretože pokiaľ ako tvrdil boli vzťahy medzi nimi konfliktné, je otázne či skutočne došlo k úmyslu uzatvorenia darovacej zmluvy práve z iniciatívy žalobkyne. Tomu nasvedčuje aj to, že ak by sa žalovaný k žalobkyňi správal slušne a úctivo, nepožadovala by od neho vrátenie daru. Tento s vrátením daru nesúhlasil, dokonca podal žalobu o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Skutkovému stavu prezentovanému pôvodnou žalobkyňou nasvedčuje aj to, že žalovaný tajil pred ostatnými súrodencami (žalobcami 1/ a 2/) uzatvorenia darovacej zmluvy. Žalovaný popieral tvrdenia pôvodnej žalobkyne o nevhodnom správaní sa voči nej, avšak jej tvrdenia potvrdili svedkovia - Y. H. a Q. V., ktoré v konaní vypovedali v podstate totožne s pôvodnou žalobkyňou, popisovali nevhodné správanie sa žalovaného a jeho manželky voči pôvodnej žalobkyňi (nadávky, vyhrážky o tom, že skončí pod mostom, absencia záujmu o ňu, znemožňovanie užívania nehnuteľnosti, opakované hádky, sácanie matky, neposkytnutie pomoci). Tiež žalobca 2/ bol svedkom incidentu, kedy žalovaný matke nadával a sotil ju, keď si táto išla do záhrady odtrhnúť marhufu. Pri týchto konfliktoch bola prítomná aj manželka žalovaného, ktorá sa k žalobkyňi správala rovnako, a tiež ich maloletý syn J.. Súd aj napriek námietke žalovaného nemal dôvod neveriť svedkyňiam, vzhľadom na to, že tieto svedkyne nemajú žiaden vzťah k stranám sporu a nemajú preukázateľne záujem na výsledku sporu. Rovnako súd nemal dôvod sponchybovať tvrdenia žalobcu 2/, ktorý bol priamym svedkom konfliktov žalovaného so svojou matkou, keď tieto skutočnosti potvrdili aj spomínané svedkyne. Nevhodné správanie sa žalovaného a členov jeho rodiny voči daryňi (pôvodnej žalobkyňi ako jeho matke) pretrvávalo aj po doručení výzvy na vrátenie daru. Správanie sa žalovaného voči žalobkyňi dosvedčuje aj incident z roku 2016, o ktorom sa zmienil sám žalovaný. Vzhľadom na výsledky dokazovania mal súd za preukázané, že správanie obdarovaného - žalovaného je v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný sa voči matke neslušne vyjadroval, vyhrážal sa jej vystaňovaním, neprejavoval o ňu záujem, nepomáhal jej hoci jej zdravotný stav pomoc a starostlivosť iného výslovne vyžadoval, šikanoval ju, sťažoval jej bývanie v domácnosti a tiež ostal pasívny, keď bol sám svedkom toho ako nevhodne sa k nej správa jeho manželka a ich maloletý syn. Takéto konanie nemožno vyhodnotiť inak ako hrubé porušovanie dobrých mravov, pričom bolo potrebné zohľadniť to, že žalobkyňa bola staršou a chorou osobou, ktorá sa spoliehala práve na žalovaného ako svojho syna, s ktorým žila v tej istej nehnuteľnosti, že sa o ňu postará a s tým úmyslom uzatvorila so žalovaným darovaciu zmluvu. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. napadnutého rozsudku. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie výrokom II. a podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, ods. 2 CSP, žalobcom 1/ a 2/ ako plne úspešnej strane v konaní priznal spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, a to v celom rozsahu. Odvolanie právne odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP. Namietal postup súdu prvej inštancie, ktorý nevyhodnotil svedectvo O. P. ako relevantné a odmietnutím vykonania výsluchu svedka G. Z. došlo k výraznému sťažaniu dôkaznej pozície žalovaného, v dôsledku čoho súd nedostatočne zistil skutkový stav. Boli to práve žalobcovia 1/ a 2/, ktorí opakovane prispievali k neustále sa zhoršujúcim vzájomným vzťahom medzi žalobcami, pôvodnou žalobkyňou a žalovaným a jeho rodinou. Žalovaný chcel vypočutím navrhovaných svedkov preukázať to, kto bol v skutočnosti iniciátorom konfliktov, ktorá skutočnosť je kľúčová k objasneniu skutkového stavu. Žalovaný tiež namietal porušenie princípu rovnosti zbraní, pretože súd oprel svoje rozhodnutie o výpoveď pôvodnej žalobkyne, ktorú ale žalovaný v konaní nemal možnosť vypočuť a kľásť jej otázky, nakoľko po odročení pojednávania (na ktorom bola pôvodná žalobkyňa vypočutá právny zástupcom žalobcov 1/ a 2/) zomrela. Za takýchto okolností súd nemal v žiadnom prípade prihliadať na jej výpoveď. Pokiaľ ide o posúdenie konania ako hrubého porušenia dobrých mravov, tu poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/108/2007 z 27. mája 2008 a záver z neho vyplývajúci, a síce, že pri posudzovaní konania obdarovaného ako konania v rozpore s dobrými mravmi zohráva kľúčovú úlohu kontext, v akom vzájomnom vzťahu sú obdarovaný s darcom, prípadne s jeho rodinou. Poukazuje na to, že od nasťahovania žalovaného do domu jeho matky na jej žiadosť v roku 2003 boli ich vzájomné vzťahy dobré, matke pomáhal, robil jej nákupy potravín, liekov, hygienických potrieb, ošatenia, vozil ju k lekárovi. Vzájomné vzťahy sa narušili až v roku 2015, kedy sa žalobcovia dozvedeli o uzatvorení darovacej zmluvy. Od tohto momentu žalobkyňa 1/ zabezpečila, aby matka prestala komunikovať so žalovaným a jeho rodinou. Práve tento moment žalovaný považuje za spúšťač rozvracania vzťahov medzi žalovaným,

jeho rodinou a jeho matkou. Žalobcovia 1/ a 2/ sa hrozbami a manipuláciou snažili matku presvedčiť o tom, že ju podviedol. Z uvedeného vyplýva, že k rozvráteniu vzťahov došlo až po 12 rokoch od spolužitia a to práve z aktivity žalobcov 1/ a 2/. Žalovaný sa aj napriek tomu naďalej pokúšal s matkou komunikovať, tá ho však na popud žalobcov 1/ a 2/ odmietala. Záverom poukazuje na princíp vzájomnosti, a to, či práve správanie darcu a členov jeho rodiny nebolo príčinou vzájomných konfliktov. Namietal, že v konaní bolo potrebné skúmať pôvod konfliktov a rozvrátených vzťahov medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným ako aj majetkový záujem žalobcov. Vzhľadom na odvolaciu argumentáciu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcov 1/ a 2/ v celom rozsahu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, alternatívne napadnutý rozsudok zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia 1/ a 2/, ktorí sa nestotožnili s dôvodmi odvolania, napadnutý rozsudok považujú za vecne správny a správne právne odôvodnený. K námietke žalovaného o tom, že súd neprihliadol na svedectvo svedka O. P. uvádzajú, že tento svedok je zamestnancom advokátskej kancelárie, ktorá zastupuje žalovaného v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 21C/15/2016, teda ide o zaujatú osobu, ktorá má záujem na výsledku sporu. Tento svedok vypovedal nepochybne účelovo v prospech žalovaného, o čom svedčí aj obsah jeho výpovede, keď si na skutočnosti, ktoré údajne mala počas stavebného dohľadu doslovne povedať žalobkyňa 1/, avšak nepochopiteľne na to, čo počas stavebného dohľadu prezentoval a ako sa vyjadroval žalovaný a jeho manželka si už nepamätal. Napokon, na otázku právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/ pripustil, že je možné, že by niečo nevhodné skutočne povedal aj žalovaný a jeho manželka. K námietke žalovaného o odmietnutí vykonania dôkazov výsluchom navrhovaných svedkov žalobcovia dodávajú, že pokiaľ ide o svedka Mgr. Ing. R., tento ako právny zástupca žalovaného má rovnako ako svedok P. na výsledku sporu právny záujem, navyše, o príčinách a konfliktoch medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným nemá vedomosť. K svedkovi Z. uvádzajú, že tento bol prítomný ako kompetentná osoba pri výkone stavebného dohľadu po dobu 30 minút, preto by sa objektívne nevedel vyjadriť k správaniu sa žalovaného a jeho rodiny, resp. žalobcov 1/ a 2/. Svedkovia navrhnutí žalovaným neboli spôsobilí poskytnúť objektívne skutočnosti, ktoré by vyvracali alebo potvrdzovali tvrdenia pôvodnej žalobkyne. Popierajú tvrdenie žalovaného o tom, že to mali byť práve žalobcovia 1/ a 2/, ktorí konflikty iniciovali. K zhoršeniu zdravotného stavu žalobkyne došlo v roku 2015, a to nepochybne aj v dôsledku správania sa žalovaného, jeho manželky a ich maloletého syna. Za takéhoto stavu sa žalovaný dopúšťal voči starej a chorej matke konania, ktoré popisovala pôvodná žalobkyňa, v dôsledku čoho táto musela opakovane privolať policajnú hliadku a tým aspoň čiastočne napraviť neprijateľný stav. Žalovaný si na spoločnom pozemku postavil neoprávnenú stavbu, čo tiež vyvolalo vzájomné konflikty a v dôsledku čoho pôvodná žalobkyňa nemohla užívať nehnuteľnosť. Všetky tvrdenia žalovaného sú účelové a klamlivé, tento sa o matku prestal starať ihneď po obdarovaní, neposkytoval jej potrebnú pomoc, správal sa k nej hanlivým a urážlivým spôsobom, takéto správanie akceptoval aj zo strany svojej manželky a ich syna. Od počiatku bolo cieľom žalovaného získať nehnuteľnosť, v ktorej s matkou a žalobcom 2/ žil, o čom svedčí aj bezprostredné podanie žaloby o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Nesúhlasia ani s námietkou o porušení zásady rovnosti zbraní, k čomu dodávajú, že ani právny zástupca žalobcov nemohol žalobkyňu klásť potrebné otázky pre náhle zhoršenie zdravotného stavu. Nezodpovedané otázky zostali práve tie, ktoré mali posilniť postavenie pôvodnej žalobkyne. Žalovaný opakovane nesúhlasil s odročením pojednávania kvôli hospitalizácii žalobkyne, s tým, že táto už k predmetu sporu bola vypočutá a jej účasť na ďalších pojednávaniach nie je nevyhnutná. Žiadna zo strán teda nemala možnosť riadne vypočuť pôvodnú žalobkyňu, a z toho potom logicky nemohlo dôjsť k porušeniu princípu rovnosti zbraní. Žalovaný nepreukázal, že by iniciátorkou sporov bola práve jeho matka, táto vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav nebola nielen mentálne ale ani fyzicky spôsobilá. Bol to práve žalovaný a členovia jeho rodiny, ktorí sa k žalobkyňu správali hrubo hanlivým a urážlivým spôsobom, obmedzovali jej základné práva a slobody, strpčovali jej život vo vlastnom dome, znemožňovali jej pohyb na pozemku, neoprávnene monitorovali jej pohyb, dokonca ju žalovaný fyzicky napadol. Tiež nebolo preukázané, že by k zhoršeniu vzťahov došlo aj v roku 2015. Žalovaný preukázateľne klamal aj pokiaľ ide o sprevádzanie matky k lekárovi, pretože na tieto matku sprevádzala výlučne žalobkyňa 1/. Výpovede žalobcov 1/ a 2/ boli podporené ďalšími dôkazmi (výpovedami svedkov), pričom výpoveď žalovaného mali podporovať len svedectvá osôb, ktoré majú na výsledku sporu záujem. Vzhľadom na uvedené žalobcovia 1/ a 2/ navrhujú, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil.

4. Žalovaný v replike k vyjadreniu žalobcov 1/ a 2/ zotrval na skutočnostiach prezentovaných v odvolaní. Opakovane poukazuje na to, že mu nie je zrejmé z akého dôvodu konajúci súd odmietol vykonať dôkazy navrhnuté žalovaným (výsluch svedka Z. a svedka P.), avšak dôkazy navrhnuté žalobcami 1/ a 2/ vykonal a pri rozhodnutí na ne prihliadol. Výpovede svedkyň V. a H. považuje za účelové, tendenčné, s cieľom poškodiť žalovaného a jeho rodinu. Žalovaný navrhovanými svedkami chcel preukázať kto v skutočnosti bol iniciátorom konfliktov a kto do akej miery prispieval k zhoršovaniu vzájomných vzťahov, čo je kľúčové pre pochopenie a objektívne zistenie skutkového stavu. Žalovaným navrhnutí svedkovia boli priamymi svedkami okolností, za ktorých došlo k jednému z konfliktov. Pokiaľ ide o svedka Z., ide o nestrannú osobu, ktorá sa zúčastnila na stavebnom dohľade, pri ktorom došlo k spomínanému konfliktu. Tohto svedka možno považovať za jediného nezávislého svedka v tomto konaní. Aj napriek návrhu žalovaného na vypočutie tohto svedka sa súdu nepodarilo zabezpečiť jeho prítomnosť na pojednávaní, v dôsledku čoho si žalovaný z vlastnej iniciatívy zabezpečil telefonický kontakt na tohto svedka a skontaktoval sa s ním. Tento svedok sa pojednávania nariadeného na 19. júna 2019 nezúčastnil z dôvodu plánovanej dovolenky, na ďalšie pojednávanie ho však už súd nepredvolal a vyhlásil meritórne rozhodnutie. Odmietnutím vykonania výsluchu svedka Z. došlo k sťaženiu dôkaznej pozície žalovaného. Rovnako opätovne poukazuje na ukrátenie možnosti žalovaného vypočuť pôvodnú žalobkyňu. Naproti tomu právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ mal možnosť na pojednávaní dňa 18. októbra 2017 vypočuť pôvodnú žalobkyňu. Nie je pravdou, že žalovaný nesúhlasil s odročením pojednávania kvôli nemožnosti vypočuť žalobkyňu. Hoci to nie je zachytené v zápisnici z pojednávania, v skutočnosti právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ na konci výsluchu pôvodnej žalobkyne vyhlásil, že na žalobkyňu nemá ďalšie otázky.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ v duplike rovnako zotrvávajú na skutočnostiach, ktoré uviedli vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného. Pokiaľ ide o svedkyne H. a V., ide o osoby, ktoré boli s pôvodnou žalobkyňou v dlhodobejšom a historicky dlhoročnom styku. K tvrdeniu žalovaného o odmietnutí vykonania dôkazov súdom poukazujú na to, že súd vyhovel aj návrhu žalovaného, keď vykonal dôkazy výsluchom svedkom O. P. a T. P.. Rozdiel je však v tom, že svedkovia navrhnutí žalobcami 1/ a 2/ nemajú na výsledku sporu žiadny záujem, a teda ich svedectvo možno považovať za objektívne. K námietke výsluchu svedka Z., v toto prípade ide o svedka, ktorý bol prítomný len pri jednom z mnohých konfliktov, tento svedok nemôže mať skutočné vedomosti o vzťahoch v rodine. Poukazujú tiež na výpoveď svedka P., ktorý na pojednávaní na otázku právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/ či počul, že by pôvodná žalobkyňa počas výkonu stavebného dohľadu útočila na žalovaného odpovedal tak negatívne. Nie je pravdou ani tvrdenie žalovaného o tom, že sa súdu nepodarilo predvolať svedka Z.. Tento svedok bol súdom na nariadené pojednávanie riadne predvolaný, avšak nedostavil sa naň. Sám žalovaný mal možnosť prítomnosť tohto svedka zabezpečiť na ďalších pojednávaniach. K možnosti výsluchu pôvodnej žalobkyne, ani v tomto smere nemožno so žalovaným súhlasiť. Rovnako ani právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ nestihol pôvodnej žalobkyne položiť všetky otázky. Len súd stihol pôvodnú žalobkyňu vypočuť, podstatné tak bolo vypočutie darykyne súdom, ktorý sa z jej odpovedí na otázky položené súdom dozvedel podstatné veci a sám posúdil a vyhodnotil vierohodnosť výpovede pri rozhodovaní o výsledkoch žaloby. Pôvodná žalobkyňa po tomto výsluchu zomrela, išlo o objektívnu skutočnosť, v dôsledku čoho v žiadnom prípade nemožno hovoriť o porušení rovnosti zbraní v konaní.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie treba navzdory námietkam žalovaného považovať za vecne správny, keď súd prvej inštancie v miere postačujúcej pre rozhodnutie zistil skutkový stav a vec aj správne posúdil po právnej stránke a je dôvodné ho potvrdiť (§ 387 ods.1 CSP).

7. Predmetom konania vedeného pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 19C/235/2016 je žaloba žalobcov 1/ a 2/ ako právnych nástupcov po pôvodnej žalobkyňi neb. T. P. rod. U., nar. X. H. XXXX, zomr. XX. T. XXXX, naposledy pobytom O. XX, O. - T. (ako darykyne z Darovacej zmluvy uzatvorenej 9.

apríla 2015) o vrátenie daru od žalovaného ako obdarovaného, a to spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3/8 na nehnuteľnosti - rodinnom dome so súpisným číslom XXXX stojacom na parcele č. 944 registra „C“ vedenom katastrálnym odborom Okresného úradu Trnava na LV č. XXXX pre katastrálne územie T., obec O., okres Trnava a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1 na pozemkoch parc. č. 944 registra „C“, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 269 m² a parc. č. 945 registra „C“, druh pozemku: záhrady o výmere 201 m² vedených katastrálnym odborom Okresného úradu Trnava na LV č. XXX pre katastrálne územie T., obec O., okres Trnava, to všetko s poukazom na správanie sa žalovaného a členov jeho rodiny voči pôvodnej žalobkyňi kvalifikované ako hrubé porušenie dobrých mravov.

8. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovaného vo veci samej je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, či súd prvej inštancie vykonal všetky potrebné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností a či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a napokon či rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP).

9. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami 1/ a 2/ (resp. ich právnou predchodkyňou, pôvodnou žalobkyňou) tvrdeného nároku vo veci samej, ktorý v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku vo veci samej, výsledky dokazovania jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku vo veci samej. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

10. Podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (ods. 1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (ods. 2).

11. Žalovaný vo svojom odvolaní ako prvé namietal voči postupu súdu prvej inštancie, ktorý odmietol vykonať žalovaným navrhovaný dôkaz - výsluch svedka Mgr. G. Z. k okolnostiam incidentu, ku ktorému došlo počas stavebného dohľadu na spoločnej nehnuteľnosti, a ktorého výpoveď by poskytla nezaujatý obraz o vzťahoch medzi žalovaným a jeho rodinou na jednej strane, a jeho matkou a žalobcami 1/ a 2/ na druhej strane.

12. S touto námietkou sa odvolací súd nemôže stotožniť, práve naopak, je potrebné dať za pravdu súdu prvej inštancie a žalobcom 1/ a 2/ o tom, že výpoveď tejto osoby by nebola spôsobilá objektívne posúdiť a objasniť vzťahy v rodine, preto aj vzhľadom na hospodárnosť konania nebolo dôležité túto osobu v konaní vypočuť. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na spornej nehnuteľnosti vykonaný stavebný dohľad, ktorý ako kompetentná osoba príslušného orgánu (Mestský úrad Trnava, odbor stavebný a životného prostredia) vykonával Mgr. G. Z., za prítomnosti žalobcov 1/ a 2/, pôvodnej žalobkyne, žalovaného a jeho manželky, ako aj svedka Mgr. O. P. ako advokátskeho koncipienta Mgr. Ing. T. R., ktorý žalovaného zastupuje v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 21C/15/2016. Z výpovedi oboch strán sporu vyplýva, že počas tohto dohľadu došlo medzi žalobcami 1/ a 2/ na jednej strane a žalovaným a jeho manželkou na druhej strane k roztržke, a to jednak verbálnym útokom a tiež k fyzickému útoku žalovaného na žalobcu 2/. Na tomto mieste je nutné poukázať na to, že stavebný dohľad bol vykonaný a k incidentu medzi zúčastnenými došlo práve z dôvodu neoprávnených stavebných zásahov žalovaného do spoločnej nehnuteľnosti. Tieto zásahy žalovaný podľa tvrdení žalobcov 1/ a 2/ vykonal bez súhlasu a vedomia ostatných spoluvlastníkov, zároveň nimi podstatne sťažil spoločné užívanie nehnuteľnosti aj ostatnými spoluvlastníkmi (bezpochyby aj svojej ťažko chorej matke). Práve tieto skutočnosti (okrem ďalšieho konania žalovaného a jeho rodiny) zrejme boli dôvodom roztržky, ktorej očitým svedkom bol aj Mgr. G. Z.. Táto osoba síce bola preukázateľne bez akéhokoľvek vzťahu k stranám sporu, počas výkonu dohľadu, ktorý údajne trval

približne 30 minút bola svedkom narušených vzťahov, avšak bez akejkoľvek vedomosti o genéze a dôvodoch naštrbených vzťahov, okolností uzatvorenia darovacej zmluvy, zdravotnom stave pôvodnej žalobkyne ako darkyne, konfliktoch medzi stranami, a v neposlednom rade bez vedomosti o tom, ako sa žalovaný spolu so svojou rodinou správa voči pôvodnej žalobkyne. Takáto osoba potom prirodzene nemohla poskytnúť obraz o tom, aké vzťahy v rodine žalobcov 1/ a 2/ a žalovaného prevládali. To, že bol priamym svedkom jediného konfliktu medzi stranami nebolo dostačujúce na vyvodenia záveru o tom, že žalovaný so svojou rodinou sa voči pôvodnej žalobkyne nesprávali spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy. Práve preto súd prvej inštancie túto osobu opakovane na pojednávanie nepredvolal, čo aj náležite odôvodnil v bode 30. napadnutého rozsudku, pričom takémuto postupu nemožno nič vyčítať.

13. Obdobné platí aj pokiaľ ide o výpoveď svedka Mgr. O. P., ktorý bol prítomný pri výkone stavebného dohľadu, avšak len ako zúčastnená strana na prizvanie žalovaného. Tento svedok síce označil ako „aktívnejšiu stranu“ čo sa verbálnych útokov týka žalobkyňu 1/, keď zároveň aj presne uviedol čo presne mala žalobkyňa 1/ počas dohľadu uvádzať. U tohto svedka však možno mať dôvodnú pochybnosť o tendenčnosti výpovede, keďže tento pôsobí ako advokátsky koncipient u Mgr. Ing. T. R., ktoré je splnomocneným zástupcom žalovaného v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedeného pod sp. zn. 21C/15/2016, ktoré konania spolu bezpochyby súvisia, a teda môže mať právny záujem na výsledku tohto sporu. Navyše, neušlo pozornosti odvolacieho súdu to, že svedok P. bol s odstupom času schopný presne parafrázovať slová žalobkyne 1/ počas stavebného dohľadu, avšak keď mal na otázku právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/ opísať správanie žalovaného a jeho manželky počas stavebného dohľadu, na to sa rozpamätať (s rovnakým odstupom času) nevedel, rovnako si nevedel spomenúť na to, či žalovaný počas výkonu dohľadu fyzicky napadol žalobcu 2/.

14. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd dodáva, že navrhovanie dôkazov, patrí nesporne medzi procesné oprávnenia účastníka konania. Toto právo sa v niektorých prípadoch môže stať aj procesnou povinnosťou, ktorej nerespektovanie alebo nesplnenie by mohlo mať za následok procesnú sankciu (v sporovom konaní), vedúcu až k neúspešnému konaniu. Súd vykonávajúci dokazovanie vo veci, však čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný návrhmi strán ani ich názormi. Inak povedané, povinnosti strany navrhovať dôkazy nezodpovedá povinnosť súdu vykonať každý dôkaz, ktorý strana navrhla. Je výlučne na zvážení súdu, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur).

15. Obdobný názor už opakovane vyslovil i Ústavný súd SR vo svojej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej nie je súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (Právo na spravodlivý proces) povinnosť vykonať všetky dôkazy označené účastníkmi konania (porovnaj I. ÚS 75/96, II. ÚS 153/03, IV. ÚS 208/09). Procesný princíp voľného hodnotenia dôkazov v spojení so zásadou procesnej ekonomiky dovoľuje súdu vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia vedú k rozhodnutiu vo veci samej (porovnaj II. ÚS 218/00, IV. ÚS 182/04, II. ÚS 193/06). Nevykonanie navrhovaného dôkazu možno považovať za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR len v takom prípade, ak tento dôkaz mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doposiaľ vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, čo však nie je tento prípad.

16. S poukazom na vyššie uvedené potom odvolaciu námietku žalovaného o nevykonaní ním navrhnutých dôkazov a tým porušenia práva na spravodlivý proces nemožno považovať za dôvodnú.

17. Žalovaný v ďalšom namietal porušenie princípu rovnosti zbraní, spočívajúce v tom, že žalovaný a jeho právny zástupca nemali možnosť v konaní vypočuť pôvodnú žalobkyňu (túto možnosť mal len právny zástupca žalobcov 1/ a 2/), dôsledku čoho potom súd na výpoveď pôvodnej žalobkyne ako na dôkaz nemal prihliadať. Rovnako aj pokiaľ ide o túto námietku možno konštatovať jej nedôvodnosť.

18. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou so všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada rovnosti zbraní. Táto zásada zabezpečuje, aby v súdnom konaní mali jeho účastníci rovnaké postavenie. Rovnosť zbraní spočívajúca v rovnakom postavení účastníkov súdneho konania sa prejavuje v procesnoprávnom postavení účastníkov konania, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Rovnako i z judikatúry ESLP vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavujú do

podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana a tiež povinnosť súdu poskytnúť každému účastníkovi primeranú možnosť obhájiť svoju vec za rovnakých podmienok ako protistrane (napr. rozsudok Szabwicz c. Švédsko z 30. júna 1959, č. 434/58, Annuaire, zv. II., Ankerl c. Švajčiarsko, 1996-V, s. 1967, Helle c. Fínsko, 1997-VIII, s. 2928 a pod.).

19. K tejto námietke odvolací súd poukazuje na to, že pôvodná žalobkyňa bola vypočutá na pojednávaní dňa 18. októbra 2017 (viď zápisnica na č.l. 81 spisu), keď táto najskôr k veci vypovedala súvisle sama, neskôr odpovedala na otázky kladené právnym zástupcom žalobkyne. Vzhľadom na nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne, požiadal právny zástupca žalobkyne o odročenie pojednávania, na čo súd prítomných oboznámil s tým, že na ďalšom pojednávaní bude pokračovať vo výsluchu žalobkyne. Po odročení tohto pojednávania právny zástupca žalobkyne požiadal i o odročenie ďalšieho pojednávania, nakoľko zdravotný stav žalobkyne sa náhle zhoršil, ako onkologická pacientka podstupovala chemoterapiu, nebola spôsobilá pohybu, následne hospitalizovaná. Žalovaný na tento návrh reagoval e-mailom (č.l. 98), v ktorom prejavil nesúhlas s odročením pojednávania, nakoľko podľa názoru žalovaného účasť žalobkyne na pojednávaní nariadenom na 20. novembra 2017 nebola nutná, žalobkyňa mohla byť vypočutá na ďalšom pojednávaní, žalovaný sa tiež vyjadril, že prípadne zváži, či bude trvať na tom, aby žalobkyni na ďalšom pojednávaní kládol otázky.

20. Dňa 14. marca 2018 žalobkyňa zomrela, na čo súd prvej inštancie uznesením č.k. 19C/235/2016-127 z 26. septembra 2018 rozhodol o pokračovaní v konaní na strane žalobcu s právnymi nástupcami pôvodnej žalobkyne, a to žalobkyňou 1/ N. Z. a žalobcom 2/ W. P., ako potomkami pôvodnej žalobkyne. Z uvedeného je zrejmé, že k neumožneniu výsluchu pôvodnej žalobkyne žalovaným, resp. jeho právnym zástupcom došlo z objektívneho dôvodu, a to z dôvodu úmrtia pôvodnej žalobkyne, nie zavineným konaním súdu, ktorým by súd procesným postupom aktívne znemožnil žalovanému realizovať jeho práva. Táto právna skutočnosť, absolútne nezávislá od vôle súdu ako aj strán sporu spôsobila stratu spôsobilosti pôvodnej žalobkyne byť účastníčkou konania.

21. Pri hodnotení dôkazov súd prvej inštancie správne prihliadol aj na výpoveď pôvodnej žalobkyne učinenej na pojednávaní z 18. októbra 2017. Za takejto situácie nebol dôvod výpoveď žalobkyne pri hodnotení dôkazov nevziať do úvahy, len v dôsledku nemožnosti vyslúchnuť, klásť otázky žalobkyni žalovaným, pretože k uvedenému došlo ako je uvedené vyššie, z objektívneho dôvodu. Tu je potrebné dodať to, že právo a hranice spravodlivého súdneho procesu nie sú absolútne, toto právo účastníka je limitované okolnosťami a zvláštnosťami každej prejednávanej veci. Porušenie práva na spravodlivý proces musí mať určitú „kvalitu“, ktorá sa musí pretaviť do postavenie strany namietajúcej porušenie takým spôsobom, že jej je znemožnené realizovať svoje procesné práva. Za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie rozhodne nemožno považovať okolnosť, ktorá nastala počas konania nezávisle od vôle súdu, resp. vôle strán sporu.

22. Pokiaľ ide o tretiu námietku, ktorou žalovaný popiera naplnenie kvalifikačného znaku takého správania sa, ktoré možno považovať za hrubo porušujúce dobré mravy odvolací súd uvádza:

23. V zmysle § 630 OZ, darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

24. Vo vyššie citovanom ustanovení je upravený osobitný spôsob zániku darovacieho vzťahu, ku ktorému dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním k darcovi alebo členom jeho rodiny. Za členov rodiny darcu treba považovať predovšetkým jeho manžela, rodičov a deti a spravidla tiež ostatných príbuzných v priamom rade ako aj súrodencov, výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmu dôvodne pociťoval ako vlastnú ujmu (judikát R 88/1998).

25. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom takého správania sa obdarovaného voči darcovi alebo jeho rodine, ktoré nevykazuje znaky hrubého porušovania dobrých mravov. Pokiaľ darca toto právo realizuje, zaniká darovací vzťah momentom, keď prejav vôle darcu (výzva na vrátenie daru) došiel obdarovanému. Za hrubé porušovanie dobrých mravov treba rozumieť porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné, a to či už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a pod. Stupeň závažnosti porušenia dobrých mravov je hodnotený podľa objektívnych kritérií, a nie podľa subjektívneho názoru darcu.

26. Ustanovenie § 630 OZ teda umožňuje vyvodiť zodpovednosť za hrubé porušenie morálnych pravidiel správania - súhrnu určitých historicky nemenných a všeobecne v spoločnosti akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti. Vrátenie daru možno považovať za sankciu, ktorou darca postihuje obdarovaného za jeho správanie hrubo porušujúce tieto morálne pravidlá. Uvedené ustanovenie, ktoré za relevantné označuje len správanie obdarovaného, nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania iných osôb ako obdarovaného, hoci i jemu blízkych.

27. Odvolací súd poukazuje na rozsiahlu judikatúru k vráteniu daru všeobecne, k hrubému porušeniu dobrých mravov: Právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným (R 31/1999). Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. O také správanie ide spravidla v prípade porušenia dobrých mravov spôsobom vyznačujúcim sa značnou intenzitou alebo sústavnosťou (opakovanosťou), pričom jeho vonkajším prejavom môžu byť fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci, hrubý nezáujem a pod. V súlade s § 630 ObZ možno za právne relevantné považovať len také správanie sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo. Pritom nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu (R 61/1997). Pri posudzovaní správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípu vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná) by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 108/2007).

28. S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania ako aj všetky skutočnosti, ktoré počas konania vyšli najavo odvolací súd nemôže urobiť iný záver ako ten, ktorý konštatoval súd prvej inštancie, a síce, že konanie žalovaného (a jeho rodiny) voči pôvodnej žalobkyni možno bez akýchkoľvek pochybností považovať za hrubo porušujúce dobré mravy (v kontexte § 630 OZ).

29. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že pôvodná žalobkyňa ešte pred samotnou výzvou na vrátenie daru, v podstate ihneď po tom, ako sa dozvedela, že v darovacej zmluve nie je zahrnuté zriadenie vecného bremena (ktoré bolo podmienkou darovania) iniciovala prostredníctvom právnej zástupkyne pokus o zmier ako mimosúdneho vyriešenia nezrovnalostí a pochybení Darovacej zmluvy z 9. apríla 2015. Na túto výzvu žalovaný prostredníctvom splnomocneného zástupcu reagoval odmietnutím. Následne na to pôvodná žalobkyňa ako dárkyňa výzvou z 18. novembra 2015 vyzvala žalovaného ako obdarovaného na vrátenie daru, pričom žalovaný túto výzvu prevzal 27. novembra 2015, na výzvu nijako nereagoval. V tejto výzve žalobkyňa uviedla dôvody, pre ktoré žiada vrátenie daru, podrobne opísala skutočnosti a zmenu správania sa žalovaného voči žalobkyni po uzatvorení zmluvy (žalovaný ju pri vyhotovení darovacej zmluvy oklamal, súčasťou zmluvy nebol záväzok žalovaného postarať sa o svoju matku aj napriek dohode, po uzatvorení zmluvy o svoju matku prestal prejavovať záujem, spolu s manželkou sa jej vyhráždal, oplzlo a vulgárne jej nadával, žalobkyni neposkytol pomoc v chorobe, útočil na ňu i fyzicky, neoprávnene užíval nehnuteľnosť a ďalšie). Jedinou odpoveďou žalovaného na túto výzvu bolo bezprostredné podanie žaloby o vyporiadanie podielového vlastníctva k tejto nehnuteľnosti.

30. Odhliadnuc od dôvodov, ktoré viedli v minulosti k zhoršeniu pôvodne dobrých (alebo aspoň uspokojivých) vzťahov medzi pôvodnou žalobkyňou na jednej strane a žalovaným a jeho rodinou na druhej strane považoval odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za potrebné zamerať pozornosť na správanie sa žalovaného k pôvodnej žalobkyni po uzatvorení darovacej zmluvy. Pôvodná žalobkyňa, matka žalovaného podrobne opísala zmenu správania sa žalovaného po uzatvorení darovacej zmluvy, kedy táto musela byť opakovane hospitalizovaná v dôsledku ťažkého ochorenia, pričom žalovaný ju v

nemocnici navštívil len raz (podľa tvrdení žalobkyne len aby si urobil aliby). Po návrate z nemocnice sa žalovaný o pôvodnú žalobkyňu nijako nezaujímal, neprišiel sa jej opýtať ako sa má, či niečo nepotrebuje, nepomáhal jej s nákupmi potravín, či liekov, nesprevádzal ju k lekárovi. Práve naopak, čoraz častejšie jej spolu so svojou manželkou a maloletým synom vulgárne a oplzlo nadávali, vyhrážali sa jej tým, že skončí pod mostom, s úmyslom získať nehnuteľnosť, v ktorej spoločne žili do svojho vlastníctva, podľa tvrdení ďalších svedkov práve na popud manželky žalovaného, ktorá bola primárnym iniciátorom konfliktov. Žalovaný si neoprávnene privlastnil časť nehnuteľnosti a príslušných pozemkov, tieto si oplotil, čím pôvodnej žalobkyňi ako aj ďalším spoluvlastníkom znemožnil užívanie spoločnej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu a sťažoval vzájomné spolužitie. Pôvodná žalobkyňa opisovala rôzne situácie, kedy si napr. išla do záhrady odtrhnúť marhuľu, kde ju verbálne ako aj fyzicky napadli žalovaný s manželkou s tým, že tam nemá čo robiť, a následne dokonca privolali policajnú hliadku. V ďalšom prípade na chodník v záhrade podhodili tehly, o ktoré žalobkyňa zakopla, spadla na zem (utrपela zlomeninu prsta), to všetko pred očami žalovaného a jeho manželky, ktorí jej neprišli na pomoc. Žalovaný si na spoločnom pozemku namontoval kameru za účelom snímania pohybu pôvodnej žalobkyne ako aj žalobcu 2/, zároveň pôvodnej žalobkyňi a žalobcovi 2/ neumožňoval užívať nielen vonkajšie spoločné časti nehnuteľnosti ale aj spoločnú pivnicu. Žalovaný svojej matke strpčoval pokojné užívanie nehnuteľnosti, a pokojný život vôbec hlasnými hádkami, konfliktami s manželkou, hlasným bubnovaním syna žalovaného do neskorých hodín, hlasným dlhotrvajúcim zapínaním vysávača v neskorých večerných hodinách, rovnako hlasným (do neskorých ranných hodín pretrvávajúcím) hlučom v altánku, ktorý si žalovaný bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov postavil pri okne spálne svojej matky. Spolužitie pôvodnej žalobkyne a žalovaného sprevádzali fyzické útoky, sácanie matky o stenu rodinného domu, sácanie v spoločnej záhrade, hádzanie kvetnáčov po tom, ako žalobkyňa oslovila advokáta, ktorý vyhotovil darovaciu zmluvu s námietkami, rovnako tak verbálne útoky, keď svoju matku oslovoval absolútne neprijateľnými hanlivými slovami „ty stará suka, pizdra, stará sviňa“, vyhrážkami ako „si zbalí pár pintlíkov a skončí pod mostom“, tiež priáním „aby dlho skapíňala na rakovinu“, ako ju žalovaný „zničí“ a mnohé ďalšie. Takýchto útokov sa voči svojej matke dopúšťal nielen žalovaný ale aj jeho manželka a dokonca ich maloleté dieťa, ktoré k takémuto konaniu bolo podnecované. Žalobkyňa ako východisko aspoň na chvíľu mala pokoj opakovane volala policajnú hliadku, o čom svedčia priložené oznámenie o privolaní policajnej hliadky. Konanie žalovaného a jeho manželky znášala žalobkyňa obzvlášť ťažko, toto konanie označovala ako dôvod zhoršenia svojho zdravotného stavu, čo vyplýva aj z predloženej lekárskej správy, v ktorej žalobkyňa ako dôvod svojich ťažkostí uvádzala práve nepriaznivú situáciu doma, neprimerané správanie sa syna (žalovaného) a jeho rodiny, v neposlednom rade to, že bola žalovaným pri uzatvorení darovacej zmluvy podvedená. O takomto správaní sa žalovaného a jeho rodiny voči pôvodnej žalobkyňi nasvedčovali aj výpovede ďalších svedkov, ktorí popísali konanie žalovaného voči svojej matke totožne tak, ako to uviedla žalobkyňa počas výsluchu 18. novembra 2017. Svedkovia vypovedali, že niekoľkokrát spozorovali pred domom policajnú hliadku, v dedine ktorej žili bolo všeobecne známe akého konania sa žalovaný so svojou manželkou dopúšťali voči žalobkyňi (a nielen voči nej ale aj voči žalobcovi 2/, ktorý rovnako nehnuteľnosť užíva). Svedkyňa H. bola počas 6 mesiacov (a následne aj po ukončení opatrovateľských služieb) v domácnosti žalobkyne denne, uviedla, že žalovaný sa aj napriek zhoršujúcemu zdravotnému stavu žalobkyne neprišiel ani len opýtať ako sa má, peniaze na elektrinu nechával na schodoch, žalobkyňu si nevšímal, nepomáhal jej, neprejavoval o ňu žiaden záujem. Pôvodnej žalobkyňi pomáhal spočiatku jej syn W. (žalobca 2/), neskôr dcéra N. (žalobkyňa 1/), tiež svedkyňa H., susedia. Žalovaný nepomáhal ani s bežnými prácami ako vynášanie odpadkového koša (o to vždy prosila suseda), nepomohol svojej matke pri príchode z nemocnice, hoci na to bol bezprostredne vyzvaný sanitárom, ktorý žalobkyňu priviezol z nemocnice, chodník po ktorom žalobkyňa chodila jej neoprávnene zastával tak, že buď musela chodiť po blate, alebo obchádzať celý dom. Správanie sa žalovaného a jeho rodiny došlo až do takého štádia, kedy sa žalobkyňa bála vyjsť z domu von, aby nemusela znášať príkorie zo strany žalovaného a jeho rodiny. Ako konanie v rozpore s dobrými mravmi možno posudzovať aj také konanie žalovaného, kedy pôvodnú žalobkyňu napádala jeho manželka a maloletý syn a on toto konanie akceptoval a nijako nezasiahol. Už i samotné uzatvorenie darovacej zmluvy vyvoláva pochybnosť o skutočnom zámere žalovaného, a v konečnom dôsledku dokrešľuje všetky vyššie uvedené udalosti. Žalovaný poukazoval na to, že k uzatvoreniu darovacej zmluvy došlo práve z podnetu jeho matky, čo však pôvodná žalobkyňa vylúčila. Zmienila sa o tom, že žalovaný ju chodil „psychicky znásilňovať“ v čase neprítomnosti žalobcov 1/ a 2/ k tomu, aby naňho prepísala časť nehnuteľností s prísľubom, že sa o ňu postará a dohovára ju. Toto tvrdenie zodpovedá ďalšej skutočnosti, a síce nátlaku manželky žalovaného, aby „s tým“ (majúc na mysli majetkovopravným vysporiadaním niečo urobil), keďže v dome bývajú, prerábajú si časť domu a dom nie je v ich vlastníctve. Zmluva bola podpisovaná v čase, kedy pôvodná žalobkyňa trpela závažným

ochorením, ktoré malo vplyv na jej rozhodovaciu schopnosť ako aj schopnosť vnímať, o čom mal žalovaný vedomosť. Žalobkyňa nemala možnosť pri podpise si zmluvu prečítať a oboznámiť sa s jej obsahom, pričom to, že bola s obsahom oboznámená zo strany advokáta Mgr. Ing. R. na uvedenom nič nemení práve s poukazom na jej zdravotný stav. V deň podpisu zmluvy jej žalovaný neodovzdal rovnopis zmluvy, obdržala ho až na naliehanie takmer 3 mesiace po jej uzatvorení, kedy zároveň zistila, že obsahom zmluvy nie je zriadenie vecného bremena na užívanie nehnuteľnosti a záväzok žalovaného postarať sa a dochovať ju. Z uvedeného možno mať pochybnosti o skutočnom úmysle žalovaného. Nie je dôvod spochybňovať vierohodnosť výpovede pôvodnej žalobkyne, ktorá uviedla, že nehnuteľnosť bola darovaná s podmienkou jej dochovania, čo podporuje aj jej obavy z budúcnosti, keď jej bola diagnostikovaná Parkinsonova choroba. Nemožno súhlasiť s námietkou žalovaného o tom, že zo žiadneho zákonného ustanovenia mu nevyplýva povinnosť postarať sa o svoju matku. Táto povinnosť (pri riadnom splnení dohody) mala žalovanému vyplývať nielen zo záväzku v darovacej zmluve, ale predovšetkým z rodinného vzťahu matky a syna.

31. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti preukázané už v prvoinštančnom konaní nemožno konštatovať iné, ako to, že vyššie opísaným konaním žalovaného voči pôvodnej žalobkyni došlo k hrubému porušeniu dobrých mravov ako kvalifikačného znaku podľa § 630 OZ. Žalovaný mal byť svojej matke v situácií, kedy táto bola ťažko chorá oporou, mal jej pomáhať a starať sa o ňu a bez ohľadu na uzatvorenie darovacej zmluvy. Naproti tomu konanie žalovaného i jeho rodiny pôvodnej žalobkyni po dlhšiu dobu spôsobovali také príkorie, ktorému sa ako stará a ťažko chorá osoba nevedela ubrániť. Možno tiež konštatovať, že nielen fyzické ale i slovné ataky syna voči svojej matke (resp. v rámci akýchkoľvek blízkych rodinných vzťahov) sú spoločensky absolútne neakceptovateľné, priečiace sa etike rodinných vzťahov ako aj morálne vôbec.

32. Pretože v danej veci bola preukázateľne naplnená základná zákonná podmienka umožňujúca darcovi domáhať sa vrátenia daru od obdarovaného v zmysle hypotézy § 630 OZ, je nutné rozhodnutie súdu prvej inštancie tak ako je uvedené vo výroku I. považovať za vecne správne.

33. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

34. V časti trov prvoinštančného konania bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť, keď súd prvej inštancie správne priznal v konaní úspešným žalobcom náhradu trov prvej inštancie v rozsahu 100%, avšak opomenul uviesť voči komu im nárok priznáva. Preto odvolací súd v časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil

35. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešným žalobcom 1/ a 2/ priznal v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

36. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).